

CURS DE PREGATIRE PROFESIONALA CONTINUA

Lector: Av. Catalin GEORGESCU

PLAN TEMATIC

Dreptul noilor tehnologii-impactul noilor tehnologii și introducerea noilor cărți electronice de identitate de tip smart card (partea a III-a)

Baroul București, 01 octombrie 2010, ora 14.00

A. Aplicațiile și tehnologiile RFID creează o infrastructură care trebuie atent monitorizată

Viziunea asupra acestor noi tehnologii RFID (Radio Frequency Identification, în traducere Tehnologia identificării prin frecvență radio) se bazează pe o filosofie practică, aceea a ubicuității tehnologiei-"cea mai profundă tehnologie este aceea care dispare, integrându-se în viața cotidiană în așa fel încât nu se nu se mai distinge de aceasta".

Tehnologiile RFID sunt o tehnologie bazată pe utilizarea frecvențelor radio pentru a permite contactul, citirea sau identificarea unor entități (obiecte, ființe, animale) în spațiu și timp și constau în 3 elemente principale : etichetele RFID (transmițătorii, de regulă sub forma unor microcipuri); cititoarele RFID (care pot fi instalate inclusiv în spațiile publice); sisteme sau rețele de colectare și distribuire a datelor , care au abilitatea de a identifica sau scana informații cu viteză și acuratețe.

Tehnologiile RFID, care identifică prin unde radio obiecte, au un puternic impact, estimându-se transformări radicale ale lumii afacerilor, comunității și sferei personale.În această viziune, Internetul de azi, al datelor și obiectelor, va da naștere Internetului obiectelor sau lucrurilor, în care totul va comunica.Se urmărește astfel conectarea obiectelor vieții cotidiene și a altor bunuri (mărfuri, etc.) la mari baze de date și la rețeaua Internet.

Bazându-se pe un sistem de identificare care poate colecta și procesa toate datele, tehnologiile RFID, care identifică prin unde radio obiectele, reprezintă unul din sistemele cu care va fi construit Internetul Lucrurilor.Numită și noua generație de coduri de bare, RFID oferă posibilități spectaculoase de urmărire în timp real a diferitelor obiecte, furnizând informații despre locația, istoricul acestora, etc.Fiind o tehnologie comercială de succes,

tehnologiile RFID trec printr-un proces de standardizare pentru a penetra piața, proces care tinde către unificare și universalizare. Există și alte tehnologii mai performante, care pot fi utilizate inclusiv sub forma unor implanturi în corpul uman.

Nu numai diferitele aplicații ale RFID necesită o atenție deosebită, ci mai ales infrastructura acestor tehnologii. RFID este utilizată în industria auto, în rețeaua de distribuție (retail), în industria medicală, aplicații de securitate, carduri bancare, e-guvernare, etc. Infrastructura RFID în domeniul public și privat include centre de cercetare și dezvoltare, furnizori de servicii, operatori de rețea, utilizatori și presupune un context normativ-instituțional, care permite, printre altele, crearea unor baze de date interoperabile (inter)naționale despre cetățeni.

Devine astfel posibil colectarea unor informații despre un anumit produs și despre persoana care îl posedă, cu sau fără consimțământul acesteia. Aplicațiile RFID colectează mari cantități de date, fiind posibil, odată cu etichetele RFID, să fie identificat și cumpărătorul, iar datele personale folosite pentru crearea unui profil al persoanei, etc.

Utilizarea responsabilă a RFID implică adoptarea unor Coduri de conduită și bune practici.

B. Protecția consumatorilor și a vieții private

"RFID va avea un impact puternic asupra fiecărui aspect al civilizației noastre, mult mai puternic chiar decât presa scrisă, revoluția industrială sau internetul, care au transformat atât de mult societatea...RFID este o mare afacere. Impactul ei va fi penetrant, personal și profund. Este cea mai mare afacere de când Edison a inventat becul electric...Tehnologia RFID, capabilă să înregistreze simultan date despre cumpărător și bunurile cumpărate în baze de date, a fost denumită din acest motiv Cipurile spion" (Spychips, CASPIAN, Katherine Albrecht).

Potrivit legislației de protecție a consumatorilor, este interzisă deformarea substanțială a comportamentului consumatorului, prin folosirea unor practici ce afectează considerabil capacitatea consumatorilor de a lua o decizie în cunoștință de cauză, decizie pe care altfel nu ar fi luat-o. Sunt interzise practicile și omisiunile

înșelătoare, care sunt susceptibile să inducă în eroare consumatorul mediu, pentru a-l determina pe acesta să ia o decizie de cumpărare pe care altfel nu ar fi luat-o, chiar dacă informațiile oferite sunt corecte în raport cu anumite caracteristici ale produsului. Comercianții și grupurile de comercianți trebuie să se angajeze să respecte coduri de conduită sau de bune practici referitoare la viața privată și protecția datelor cu caracter personal, mai ales în ceea ce privește crearea și gestionarea bazelor de date despre consumatori. Tehnologia RFID nu trebuie folosită pentru a modela comportamentul consumatorilor, mai ales a acelor categorii de consumatori vulnerabili (păturile sărace ale populației) și sensibili la concursuri cu premii, campanii promoționale, etc. Folosirea tehnologiei RFID asociată oricăror bunuri și servicii trebuie întotdeauna făcută publică și consumatorii informați explicit și complet asupra riscurilor (în special în ceea ce privește ingerința în vieții private și riscuri decurgând din folosirea neautorizată a datelor cu caracter personal). Autoritățile publice trebuie sensibilizate să se implice în campanii de monitorizare și control tematice și apărarea drepturilor consumatorilor în ceea ce privește companiile care folosesc tehnologia RFID, mai ales în condiții non-etice.

Un impact major al tehnologiei RFID este în ceea ce privește viața privată. În societățile democratice, viața privată trebuie respectată de autorități, și aceasta include viață personală, viața de familie, domiciliul și corespondența. Ori de câte ori se fac publice aspecte ale comportamentului sau personalității unei persoane, fără consimțământul acesteia, se încalcă dreptul la viață privată, și aceasta de fiecare dată când o persoană suferă anumite neplăceri ale vieții sale cotidiene, este afectată din punct de vedere psihic în vreun fel, afectare care trebuie să prezinte o anumită importanță.

Este indicat ca să poată fi identificate aceste ingerințe în cazul vieții sale private în cazul tehnologiei RFID, deși nu

Întotdeauna este posibilă delimitarea exactă a sferei de întindere a vieții private. Elementele care intră în sfera vieții private sunt :

- Dreptul la intimitate și libertate a persoanei;
- Secretul- dreptul de a trai la adăpost de priviri indiscrete;
- Dreptul la identitate ;
- Confidențialitatea stării sale de sănătate ;
- Dreptul de a dispune de corpul său după cum dorește.

Cu alte cuvinte, se poate spune că, deși uneori zonele din viața noastră ce beneficiază de protecție pot fi mai greu de determinat obiectiv, viața privată înseamnă dreptul unei persoane de a fi lăsată în pace, protejându-ne contra oricărui Big Brother care ne privește.

C. Propuneri de lege ferenda

Sunt vizate următoarele domenii de reglementare :

- a. Reglementări care să asigure participarea și influențarea cetățenească a procesului legislativ, îmbunătățirea calității legislației și tehnicii legislative (Proiect de Lege privind modificarea Legii nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea Referendumului);
- b. Amendarea Proiectului noului Cod Civil (Capitolul 2 Secțiunea a 3-a) cu noi prevederi care să asigure integral respectarea vieții private și să ofere garanții legale în cazul atingerilor aduse vieții private în contextul noilor tehnologii de tip RFID.
- c. Amendarea Capitolul IX art. 226 Infracțiuni care aduc atingere domiciliului și vieții private din noul Cod Penal pentru a fi incriminate ca infracțiuni atingerile aduse vieții private în contextul noilor tehnologii de tip RFID.
- d. Amendarea art. 91⁴ Secțiunea V¹ din Codul de procedură penală astfel încât folosirea mijloacelor electronice de supraveghere de tip RFID să se realizeze exclusiv în condițiile privind Interceptările și înregistrările audio-video.

- e. Reglementarea prin lege a implantului în corpul uman.
- f. Reglementarea obiecției de conștiință prin lege (domeniu exclusiv al legislației naționale), pentru a se garanta ca prin modalitatea de furnizare a unui serviciu public, sunt respectate anumite convingeri personale care exprimă o concepție creștină despre lume, viață, precum și anumite valori esențiale cu un nivel ridicat de acceptare, seriozitate, coerență.
- g. Îmbunătățirea legislației privind protecția consumatorului și protecția datelor cu caracter personal.
- h. Reglementarea materiei printr-o lege a bazelor de date pentru a se asigura că gestionarea bazelor de date despre cetățeni se va face cu respectarea scopului pentru care acestea au fost colectate.
- i. Reglementări de tip normativ-administrativ, care să asigure aplicarea legii fără să restrângă sau să împiedice exercitarea unor drepturi, punerea într-o situație de inferioritate și afectarea accesului liber la bunuri și servicii și egalitatea de șanse și tratament sau producerea unei schimbări importante de natură să aducă atingere drepturilor și intereselor sale legitime.

D. Transparență administrativă și dezbateri publice

a. Transparență administrativă înseamnă, printre altele, îmbunătățirea serviciilor administrației publice care devin eficiente și la termen, realizate într-un mod politic, cu simț de răspundere și ținând cont de așteptările și drepturile cetățenilor. Cetățenii trebuie consultați, potrivit dreptului la o bună administrare, în legătură cu unor probleme interes deosebit sau care interesează comunitățile locale. Pentru fiecare serviciu public trebuie introduse standarde specifice, care să indice mai ales calitatea la care cetățenii trebuie să se aștepte, și care să fie discutate public și apoi monitorizate. Serviciile publice trebuie să opereze cu transparență și să ofere informații complete, corecte, accesibile, într-un limbaj simplu, în legătură cu serviciile publice,

performanțele acestora, scopurile și programele de dezvoltare instituțională.

b. Codurile de bune practici administrative asigură în general SSP (Standardele Serviciilor Publice), care să satisfacă diversele tipuri de nevoi ale cetățeanului. Un proiect de tip Carta Serviciilor Publice sau a Declarațiilor privind standardele serviciilor publice asigură respectarea unor principii fundamentale pentru serviciile publice, cum a fi asigurarea unei opțiuni ori de câte ori acest lucru este posibil și consultarea sistematică a utilizatorilor pentru a se asigura că serviciul răspunde necesităților acestora (și în toate cazurile aceștia trebuie să primească explicații rezonabile și acceptabile).

c. Introducerea noilor tehnologii este o ocazie potrivită pentru consultarea cetățenilor și pentru a solicita autorităților competente să organizeze dezbateri publice referitoare la impactul noilor tehnologii.

E. Litigii strategice

Litigii inițiate pentru a asigura crearea unei jurisprudențe care să privească principalele aspecte și argumente în discuție, utilizându-se mecanismele necesare creării jurisprudenței unitare. Pentru a se eficientiza impactul acestui demers, soluțiile instanțelor vor fi comentate, discutate la întâlnirile cu practicienii organizate în acest sens, și publicate on line sau în culegeri de jurisprudență.

a. Litigii pentru asigurarea liberului acces la informațiile de interes public, potrivit Legii nr. 544 /2001, în cazurile unor informații importante (cum ar fi proiectarea sistemelor electronice și infrastructurii aferente viitoarelor cărți de identitate electronice, asigurarea dreptului de acces, opoziție și intervenție a datelor personale).

b. Litigii pentru asigurarea respectării dreptului la bună administrare.

- c. Litigii pentru asigurarea unui drept de opțiune în cazul documentelor electronice, a noilor permise de conducere și a serviciilor publice.
- d. Litigii și demersuri legate de caracterul discriminatoriu al amprentării.
- e. Utilizarea unor remedii de drept constituțional - excepția de neconstituționalitate (prevederi legale din domeniul liberei circulații contravenind art. 26, art. 29 și 53 din Constituție).
- f. Utilizarea unor remedii de drept comunitar ; prezentare jurisprudenței semnificative- art. 9 din C.E.D.O.(Decizia Sofianoupoulos, Spad'dioutis, Metallinos și Kontogiannis , etc.